حذف جرایم کرونایی خودروهای عمومی و کادر درمان

کمال هادیانفر، رئیس پلیس راهور ناجا گفت: جریمه مالکان خودروهای دارای پلاک عمومی، وانت بارهای پلاک سفید، تاکسی‌ها و تاکسی‌های اینترنتی، پس از اتمام طرح حذف خواهد شد. هادیانفرادامه داد: جریمه پزشکان و پرستاران هم پس از اعلام لیست آنها، از طریق فرمانداری‌ها بخشیده می‌شود./ جام جم دیلی

شیب نزولی کرونا در کشور

سعید نمکی، وزیر بهداشت گفت: وضعیت بیماری در کشور به‌ویژه در شهرستان‌هایی که آبان محدودیت در آنها اعمال شد، رو به بهبود است این در حالی است که پیش‌بینی کرده بودند در این ماه، ۸۰۰ تا یک هزار مورد مرگ را در روز تجربه کنیم، اما خوشبختانه آمارها رو به بهبود است و هنوز اثرات محدودیت‌های جدید و طرح شهید قاسم سلیمانی خودشان را نشان نداده است. نمکی افزود: باید تعداد مراکز سرپایی و تست‌گیری از افراد مشکوک در کشور را حداقل به ۵۰۰۰ مرکز یا پایگاه برسانیم./ ایرنا

روز گذشته تعداد لاشه پرندگان جمع‌آوری شده از تالاب میقان اراک به عدد ۴۰۱ رسید / عکس: فارس

مرگ؛ سوغات مهاجرت

کارشناسان نسبت به فراگیری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان هشدار می‌دهند

میثم اسماعیلی

جامعه

در هیاهوی اخبار کرونا چند روز پیش خبری منتشر شد که حکایت از تلف شدن چندین قطعه پرنده در تالاب میقان اراک داشت؛ خبری که البته ارجاع مهمی به چند ماه پیش هم داشت. اواخر مهر امسال بود که مدیرکل دامپزشکی استان مرکزی از تشدید مراقبت‌ها در زیستگاه‌های پرندگان استان خبر داد و البته نسبت به شیوع آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان هم ابراز نگرانی کرد. هشداری که بعد از گذشت دو ماه توسط همان اداره تایید و باعث شد ورود به تالاب میقان اراک ممنوع شود. خبر بدتر پس از این اتفاق منتشر شد و این بار اداره کل دامپزشکی استان اردبیل وجود بیماری آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان در تالاب سد میل مغان را تایید کرد و از ساکنان منطقه خواست مراقب شیوع این بیماری در بین طیور و ماکیان خود باشند. با این خبر سقوط دومینوی شیوع آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان آغاز شد. این درحالی است که برخی کارشناسان معتقدند با توجه به نبود نظارت روی شکار پرندگان مهاجر احتمال شیوع این بیماری وجود دارد. نگران‌کننده‌تر این که افزایش این بیماری می‌تواند سبب تحمیل بار بیشتر به کادر درمان شود، نیروهایی که در خط مقدم نبرد علیه کرونا این روزها با مشکلات زیادی دست و پنجه نرم می‌کنند.

چند روزی است که سازمان دامپزشکی مرگ پرندگان مهاجر به‌دلیل ابتلا به آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان را در سه استان تایید کرده که یکی از آنها تالاب میقان در استان مرکزی و دیگری تالاب میل مغان در استان اردبیل است.

همچنین آن طور که این سازمان اعلام کرده در یکی از نقاط تالابی در استان مازندران، آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان هم گزارش شده است. هر چند در اعلام نظر سازمان دامپزشکی نامی از منطقه مشاهده‌شده در مازندران نیامده است، اما حسین رضوانی، مدیرکل دامپزشکی استان مازندران جمعه گذشته اعلام کرد چندین بال پرنده تلف‌شده در تالاب ازباران شهرستان فریدونکنار مشاهده شده که دلیل آن ابتلا به آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان بوده است.

در فاصله چند روزه تایید شیوع آنفلوآنزا در تالاب میقان اراک تا دیروز ۴۰۱ لاشه پرنده مبتلا به آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان از سطح این تالاب جمع‌آوری شده است. تالاب میقان اراک سال ۹۵ هم با شیوع گسترده آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان مواجه شد و در آن سال، بیش از ۲۴۰۰ لاشه پرنده از سطح تالاب جمع‌آوری شد، اما در سه سال گذشته موردی از این بیماری در این تالاب مشاهده نشده بود.

فروش مرگ در بازار فریدونکنار

فریدونکنار مدت‌هاست میان دوستداران محیط‌زیست به سیاهچاله پرندگان مهاجر معروف شده است. تعداد کشتار پرندگان مهاجر در این شهر هر ساله به خبری ثابت و تکراری بدل شده و در همه این سال‌ها هم کسی نتوانسته از پس بازار پررونق پرندگان فریدونکنار برآید.

شهاب الدین منتظمی، مدیرکل دفتر حفاظت و مدیریت حیات وحش سازمان حفاظت محیط زیست می‌گوید: «اکنون هیچ پروانه شکاری برای مناطق درگیر بیماری صادر نمی‌شود و تمام مناطق به‌صورت مرتب پایش و لاشه‌ها با رعایت پروتکل‌ها جمع‌آوری می‌شود.»

آنها که پیگیر این ماجرا هستند اما خوب می‌دانند ممنوعیت صدور پروانه شکار کمترین منعی برای انجام این کار ایجاد نمی‌کند! حسین رضوانی، مدیرکل دامپزشکی استان مازندران هم این نکته را خوب می‌داند که به جای ارجاع به غیرقانونی بودن این ماجرا در این روزها تنها به مردم مازندران توصیه کرده است: «تا از خوردن گوشت پرندگان وحشی و خرید آن از بازارهای غیر رسمی در سطح استان برای تامین سلامت‌شان خودداری کنند.»

سرایت آنفلوآنزا از پرندگان به انسان

نگرانی از شیوع آنفلوآنزای فوق حاد میان پرندگان مازندران از دو جهت هولناک است؛ اولین نکته معطوف به سلامت شهروندان مازندرانی است، چرا که بسیاری از اهالی بومی بی‌توجه به هشدارها همچنان از گوشت پرندگان شکاری استفاده می‌کنند و از آنجا که این بیماری قابلیت انتقال به انسان را دارد، می‌تواند باعث به راه افتادن چرخه سرایت و کشته‌شدن آنها شود. هر چند حمیدرضا نجاری، رئیس اداره آنفلوآنزای وزارت بهداشت اعلام کرده که هنوز «هیچ موردی از ابتلای انسانی به آنفلوآنزای پرندگان در کشور» گزارش نشده است. نکته دوم مربوط به پرورش‌دهندگان طیور است؛ چه آنها که به نگهداری از مرغ و اردک خانگی می‌پردازند و چه بی‌شمار واحدهای صنعتی طیور در این منطقه. به گواه آمار، مازندران با داشتن بیش از ۲۵۰۰ واحد مرغداری و تولید سالانه ۲۰۰ تا ۲۲۰ هزار تن گوشت مرغ حدود ۱۱ درصد از نیاز کشور به گوشت سفید (مرغ) را تامین می‌کند.

یک ادعای زودهنگام

مسؤولان محیط‌زیست می‌گویند این بیماری مشاهده و فعلا مدیریت‌شده است، اما اسماعیل کهرم، کارشناس محیط‌زیست به ما می‌گوید برای ابراز چنین نظری در این رابطه خیلی زود است و می‌افزاید: «این بیماری آنفلوآنزای فوق حاد است. به این مفهوم که چرخه سرایت آن بسیار سریع است. اگر پرنده‌ای در یک تالاب مبتلا شود همین که با پرندگان دیگر هم‌نفس شود، می‌تواند باعث ابتلای این بیماری به ۵۰ پرنده دیگر شود ولی به این مفهوم نیست که پرنده درگیرشده بلافاصله تلف شود. بنابراین ادعای کنترل بیماری از سوی مسوولان محیط زیستی به لحاظ علمی توجیهی ندارد.» به اعتقاد کهرم برای کنترل این بیماری دو راه وجود دارد: «اول این‌که سازمان حفاظت محیط زیست جواز شکار پرنده صادر نکند. که البته بنده دیدم در میانکاله در بحران آنفلوآنزای پرندگان هر دو دقیقه یک تیر شلیک شده است! دوم این که خود مردم رعایت کنند و گوشت شکار نخرند.»

موضوع قطع پروانه شکار از زبان ایمان معماریان، دامپزشک هم تکرار می‌شود. از او هم درباره راه‌های کنترل این بیماری می‌پرسیم. او هم به جام‌جم می‌گوید: «این سرایت معمولا میان پرندگان مهاجر اتفاق می‌افتد و برای کنترل آن ابتدا باید رفت و آمد انسانی به آن منطقه محدود شود. افرادی که به طور سنتی به پرورش طیور فعالند نباید اجازه دهند طیور خارج از محل زندگی‌شان باشد و استانداردهای لازم در این حوزه را رعایت کنند و حتما باید برداشت از طبیعت به صورت کامل قطع شود.»

اسماعیل کهرم:
برای عبور از معضل آنفلوآنزای پرندگان سازمان محیط زیست باید مانع فعالیت شکارچیان شود و مردم نیز باید از خرید لاشه پرندگان مهاجر خودداری کنند

موارد ابتلای انسانی نداشتیم

کارشناسان محیط‌زیست معتقدند موارد ابتلا به آنفلوآنزای فوق حاد در اغلب پرندگان مشاهده شده است. در فهرست موارد ابتلا هم نام پرندگان بسیاری همچون خوتکا، اردک کله‌سیاه و تاجدار و... دیده می‌شود. ایمان معماریان اما معتقد است این بیماری به نوعی بومی ایران شده است. او می‌گوید: «آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان به نوعی بومی ایران شده و حالا چند سالی است که ما مواردی از ابتلا را در نقاط مختلف ایران مشاهده می‌کنیم؛ بنابراین اگر احتیاط نکنیم شاهد شیوع گسترده این بیماری خواهیم بود.» اسماعیل کهرم هم معتقد است تجربه گذشته نشان می‌دهد فعالیت سازمان دامپزشکی و حفاظت محیط‌زیست در این حوزه خوب بوده است. برخی حالا نگران شیوع این بیماری میان مردم هستند، بیماری‌ای که به واسطه مرغ‌های آلوده به بازار می‌تواند به فاجعه دیگری منجر شود. اسماعیل کهرم اما به جام‌جم می‌گوید: «بارها دیده‌ایم بسیاری از واحدهای صنعتی پرورش طیور به واسطه درگیری با این بیماری به صورت کامل معدوم می‌شدند. نگرانی‌ای که باعث رسیدن طیور صنعتی به بازار است چیزی نیست که درباره آن پیش از این اطلاع‌رسانی شده باشد و ما هم با خبر باشیم، ولی تا جایی که می‌دانم ما مرگ و میر انسانی شیوع آنفلوآنزای طیور صنعتی نداشتیم.»

پروتکل‌هایی که باید رعایت شود

نگرانی در رابطه با درگیری واحدهای پرورش طیور تنها محدود به استان‌های شمالی نیست. این اتفاق تنها سلامت شهروندان را هم تهدید نمی‌کند و باعث ضربه‌های سنگین معیشتی و اقتصادی هم می‌شود. در این بزنگاه است که بسیاری از پروتکل‌های مطرح‌شده در گذشته به چشم می‌آید. اسماعیل کهرم می‌گوید: «اکنون آن نکته‌ای که برخی تولیدکنندگان تعبیر به سنگ‌اندازی سازمان‌های مربوط می‌کردند آشکار می‌شود که حساسیت‌ها در رابطه با راه‌اندازی یک مرغداری از چه رویی زیاد بوده است. همان حساسیت‌ها مبنی بر فاصله مرغداری با شهر، با جاده‌ها و این که در نزدیکی مراکز تجمعی همچون پادگان‌ها و مدارس نباشد چرا اعمال می‌شده است. آن سختگیری‌ها به دلیل موقعیت‌هایی همچون امروز است.» ایمان معماریان، دامپزشک هم معتقد است: «عدم رعایت یکسری استانداردها از رفت و آمدهای انسانی به مناطق درگیر گرفته تا تداوم شکار و البته عدم رعایت پروتکل‌های مورد نظر در احداث واحدهای پرورش طیور باعث می‌شود به این نتیجه برسیم که احتمالا باید شاهد گسترده‌شدن شیوع آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان در ایران باشیم.» به باور او در مرحله اول این اتفاق می‌تواند باعث ضربه اقتصادی به پرورش‌دهندگان طیور شود و در بازه بلندمدت این ضربه متوجه مردم عادی هم خواهد شد، اینها فارغ از نگرانی‌های سلامت افراد است و به نوعی معطوف به مسائل اقتصادی است که می‌تواند در آینده نه چندان دور به گرانی گوشت مرغ و تخم مرغ هم بینجامد.

آنفلوآنزای پرندگان از کجا آمد؟

دوره پیش از فراگیری کرونا این سوال شاید چندان اهمیتی نداشت و فقط دوستداران و فعالان محیط زیستی پی پاسخ آن می‌رفتند، اما پس از فراگیری کرونا در کشور و بی‌شمار تئوری‌های مطرح شده در رابطه با این بیماری دیگر این سوال برای هر شهروند عادی هم اهمیت یافته است. اولین اظهارنظر در این رابطه به صورت رسمی از سوی دفتر حفاظت و مدیریت حیات وحش سازمان حفاظت محیط زیست عنوان شده است. آن طور که شهاب‌الدین منتظمی، مدیر کل این دفتر اعلام کرد: «این بیماری به واسطه مهاجرت پرندگان از کشورهایی مانند قزاقستان و روسیه به کشور ما رسیده و این بیماری در این کشورها نیز مشاهده شده است.» اگر شیوع کرونا را پای خفاش و پنگولین نوشته‌اند آنفلوآنزای حاد پرندگان را باید پای غازها و قوها نوشت. به باور منتظمی منشأ این بیماری از جمعیت غازها و قوها بوده است، چراکه این پرندگان با تأخیر به سمت کشور ما پرواز می‌کنند و دو هفته پیش نیز با شروع مهاجرت‌شان به سمت ایران، این بیماری نیز مشاهده شد که فعلا مدیریت شده است.

همراهی کرونا و آنفلوآنزای پرندگان

مازندران و گیلان از همان ابتدای شیوع کرونا از شهرهای درگیر و در وضعیت قرمز بودند. اما حالا با توجه به تایید شیوع آنفلوآنزای حاد پرندگان میان پرندگان مهاجر باید منتظر همزمانی شیوع دو بیماری ویروسی باشیم؟ حمید سوری، اپیدمیولوژیست معتقد است احتمال ابتلای فردی به هر دو بیماری وجود دارد اما این احتمال بسیار کم است. او به جام‌جم می‌گوید: «آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان و کرونا ویروس دو عامل متفاوت بیماری است؛ یکی از دسته عفونت‌های ویروسی خانواده کروناست در حالی که ساختار ژنتیکی آنفلوآنزای حاد پرندگان متفاوت است. بنابراین امکان ابتلای همزمان وجود دارد اما ضعیف است.» نگرانی اما در این است که ابتلای انسانی به آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان بار اضافی روی دوش کادر درمانی بگذارد.

آلودگی‌های وانتشار بوی نامطوع این روزها در تهران خبرساز شده است/ عکس: جاوش همایونی

تذکرهای بودار!

انتشار مجدد بوی نامطوع در تهران و برخی کم‌کاری‌ها به تذکرگیری‌های مکرر شهردار تهران منجر شده است

مریم خباز

جامعه

تذکر پشت تذکر، آن هم در تاریخ لاکچری ۹۹/۹/۹ و درست در صحن شورای شهرتهران که مدتی است به جای محفلی برای به نتیجه رسیدن، به صحنی برای تذکردادن و نیش و کنایه‌زدن و دق‌دل خالی‌کردن تبدیل شده است. دیروز در همه ثانیه‌ها و دقایقی که تیغ‌های تیز جراحی داشت شکم‌ها را در اتاق‌های جراحی می‌شکافت و جنین‌های نارس را به‌زور به این دنیا می‌آورد، در صحن علنی شورای شهرتهران نیز تیغ انتقادها تیز شده بود تا پوسته شهرداری شکافته شود و کلی کار نکرده و یک عالم طرح نارس بیرون بریزد و همچنین بوی زننده‌ای که با سردی هوا از راه می‌رسد و این بار هم سر و کله‌اش دوباره پیدا شده، روی میز تشریح قرار بگیرد.

چراغ اول را شهربانو امانی روشن کرد با تذکری که در مورد پایانه‌های اتوبوسرانی تهران داد و نیش کلمات را به سمت پیروز حناچی، شهردار گرفت که دو سال است با این که به ارائه لایحه کنترل آلایندگی ترمینال‌های اتوبوس مکلف شده ولی این پایانه‌ها همچنان منشا تولید ذرات معلق‌اند. چراغ دوم را هم مجید فراهانی روشن کرد، کسی که مطالبه دیروزش لزوم ارائه برنامه پایش برنامه پنج‌ساله سوم توسعه تهران بود و مخاطبش پیروز حناچی که تذکری به سمتش روانه کرد. اما میان تذکرات روز لاکچری و بی‌تکرار تقویم، دو تذکر بیان شد که یکی بوی تندی داشت و دیگری لحن تندی؛ یکی را آرش میلانی گفت و دیگری را محمدجواد حق‌شناس.

حق‌شناس مو سپیدکرده شورای شهر تهران است ولی دیروز این موهای سپید مانع غلیان احساسات و ادای جملات تند و به‌خصوص ذکر یک کلمه خاص از زبان او نشد. وی گفت شهردار تهران هیچ اقدامی برای وصول مطالبات شهر و طلب‌های شهرداری از دولت انجام نمی‌دهد و سپس این انفعال شهرداری و شخص شهردار را به بی‌جربزگی او تعبیر کرد.

حق‌شناس در صحن علنی شورا داشت از طلبی ۳۰ هزار میلیارد تومانی حرف می‌زد که باعث نیمه‌تمام ماندن صدها پروژه در تهران شده و معاون حمل‌ونقل شهردار چند کیلومتر آنسوتر در ایستگاه نیمه‌کاره متروی امیرکبیر داشت از ۴۰۰ واگن مترویی حرف می‌زد که نیاز به اورهال‌شدن و در نتیجه نیاز به پول دارند. پیروزحناچی تا به حال کم تذکر نگرفته، چه به خاطر مشکلات زیرمحیطی خطوط مترو، چه به واسطه تعلل در انتصاب معاونان، چه به خاطر تاخیر در ارائه لوایح مختلف و چه حتی به سبب نرساندن اسناد مالی مربوط به پروژه صدر به شورای شهر. دیروز اما او که بی‌جربزه خطاب شده بود به خاطر انتشار مجدد بوی نامطوع در تهران باز هم تذکر گرفت، بویی که سه سال است زمستان‌ها در پایتخت پخش می‌شود و عده‌ای را به جنب‌وجوش می‌اندازد ولی فصل سرد که رد می‌شود پیگیری نیز می‌رود ردّ کارش.

اژدهای چندسر

آرش میلانی که رئیس کمیته محیط‌زیست شورای شهرتهران و طبیعتا حساس‌ترین فرد به بوی زننده‌ای است که گاهی در تهران پخش می شود، دیروز احساساتش نسبت به تداوم این بو را با صفت اژدهای چند سر نشان داد. اژدها همان بوی گزنده‌ای است که دو شب پیش در تهران شامه‌ها را آزرد؛ هیولایی که به تعبیر میلانی هرازگاهی یک سر به سرهای قبلی‌اش اضافه می‌شود و پهلوانی نیز در شهر یافت نمی‌شود که اژدها را هدف بگیرد.

او گرچه درحال و هوای شاهنامه و داستان‌های حماسی و اساطیری سیر می‌کرد ولی در عین حال داشت به همه نهادهای متولی طعنه می‌زد که چرا پس از گذشت سه سال و ادعاهای مختلفِ یافتم، یافتم هنوز منشا انتشار این بو مشخص نشده و کاری برای حل‌وفصل آن پیدا نشده است.

همه می‌دانیم که زمستان پارسال، یک مثلث با اضلاع مجتمع دفع پسماند آرادکوه، صنایع دامی و چرم‌سازی و آب‌وفاضلاب تهران متهمان بوی بد پایتخت معرفی شدند، ولی بعد از آن چه شد؟ هیچ؛ مسوولان این را گفتند و رفتند. میلانی که دیروز به این بی‌برنامگی گله داشت به شهردار تهران تذکر داد تا او هم به سهم خود چراغی روشن کرده باشد و نیز پیشنهاد داد یکی از معاونت‌های شهرداری به عنوان متولی اصلی پیگیری موضوع مشخص شود و در ضمن نتایج پایش و پیگیری‌های سال گذشته به‌صورت شفاف و رسمی در اختیار افکارعمومی و مراکز تخصصی قرار گیرد. در ماجرای بوی نامطبوع تهران یک نوع سردرگمی و استیصال به چشم می‌خورد و حتی کسانی که ابزار و سنجه‌هایی در اختیار دارند نمی‌دانند باید چه قضاوتی داشته باشند. حسین شهیدزاده، مدیرعامل شرکت کنترل کیفیت هوای تهران فقط این را می‌داند که هشتم آذر غلظت آلاینده دی‌اکسید گوگرد در برخی از ایستگاه‌های سنجش کیفیت هوا، سه تا چهار برابر افزایش‌یافته و این افزایش ابتدا از سمت ایستگاه‌های جنوب‌غرب تهران از جمله در ایستگاه شادآباد آغاز شده است. این اطلاعات اما فقط اطلاعات است و تا زمانی که انتشار این بوی مرموز در تهران دغدغه متولیان نشود این اطلاعات فقط به شکل حرف و کلمه و جمله باقی می‌ماند؛ همان‌طور که در این سه سال باقی مانده است.

شناسایی منشا بو، راه حل دارد

یوسف رشیدی

عضو هیات علمی دانشگاه

چند سالی است انتشار بوی نامطبوع در بخش‌های مختلف تهران و معمولا در روزهای سرد سال هم باعث آزار مردم شده و هم این سوال را به اذهان متبادر کرده که منشا این بو کجاست. سال گذشته متولیان از شهرداری تا استانداری و محیط‌زیست پس از جلسات متعدد و بررسی سناریوهای مختلف به این نتیجه رسیدند که احتمالا مجتمع دفع زباله آرادکوه، واحدهای صنعتی و دامی و فاضلاب مرکزی تهران که همگی در جنوب پایتخت قرار دارند منشا این بوی نامطبوع هستند. از آنجا که این بو در مسیر فرودگاه امام خمینی(ره) نیز معمولا به مشام می‌رسد تاکید شد باید کانون‌های منشا بو شناسایی و مشکلات‌شان حل شود.

بعد از گذشت سه سال از نخستین انتشار بوی نامطبوع در تهران، اما همچنان این بو با شدت و ضعف تداوم دارد که لازم است از متولیان پرسیده شود برای حل این مشکل چه کار کرده‌اند. برای شناسایی منشا هر نوع آلاینده و از جمله بوهای نامطبوع نیاز به ابزار و شاخص‌هایی داریم، همان‌طور که برای سنجش کیفیت هوا باید دستگاه‌های اندازه‌گیری داشته باشیم چون میزان آلودگی هوا را نه با چشم می‌توان اندازه گرفت و نه نوع آلاینده‌ها را می‌توان با بو کشیدن مشخص کرد؛ بنابراین در موضوع بوی نامطبوع تهران نیز باید دستگاه‌های سنجش بو خریده شود تا ترکیباتی که در هوا وجود دارد شناسایی و اندازه‌گیری و آن‌گاه با منشا بو تطبیق داده شود. حل مشکل بوی نامطبوع تهران راهی به‌جز این ندارد و تا این کارها انجام نشود هرکه هر حرفی بزند غیرکارشناسی است.